

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-6104195697
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

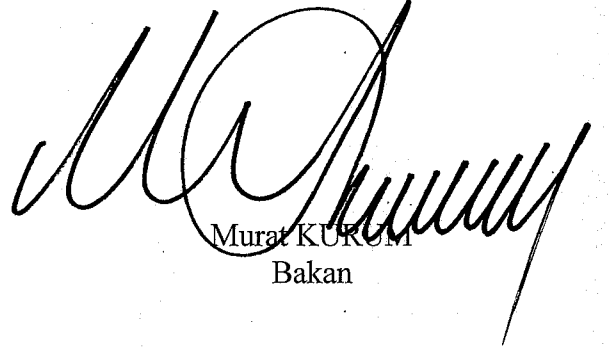
25 Haziran 2021

.../.../2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (7 Sayfa)
- Cevap Yazısı (61 Adet, 129 Sayfa)

7/44273

GK 139

ANTALYA MİLLETVEKİLİ
SAYIN AYDIN ÖZER'İN
TBMM 7/44273 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR
SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR:

Isparta ili Sütçüler ilçesinde yapılan mermercilik faaliyetleri doğanın tabii dengesini bozarken yöre halkı iyi ve kaliteli bir yaşamdan gün geçtikçe uzaklaşmakta, çevreyle ilgili olan kesim bu nedenle ocaklardan şikâyet etmektedir. Ayrıca "ÇED raporuna gerek yoktur" kararları yüzünden de birçok SİT alanının tahrip edildiği ifade edilmektedir. Sütçüler ilçesinde vaktiyle yapılan hayvancılık, orman idaresi tarafından ormanlara girilmesi yasaklanınca, bitme noktasına gelmiş olup, ilçenin güneyinde bulunan Çandır, Şeyhler ve Yeşilyurt mahallelerinde yapılan örtü altı tarım da çevredeki mermer ocakları yüzünden sona ermek üzeredir. Halkın 2 TL'lik bir ekmeği dahi deftere yazdırmak zorunda kalacak kadar yoksullaştığı Sütçüler'de, köylülerin ocakların az ölçeğe olsa da sağladığı iş imkânı nedeniyle tahribata seyirci kaldıkları görülmektedir.

Mermer ocaklarının yarattığı tahribatlardan biri de Mandallar Mevkiinde toprak kayması ve heyelan riski olarak görülmektedir. Burada faaliyet gösteren Karmersan Mermer İnş. Malz. Nak. Tic. Ve San. A.Ş. tarafından kullanılan pasa döküm sahasından kopan kaya parçaları ve paşalar nedeniyle toprakta meydana gelen kayma sonucunda evler, ahırlar ve seralar tehlike altına girmiş, Valilik de geçtiğimiz aylarda, 2018'den bu yana duruma ilişkin şikâyetleri dikkate alınmayan köy sakinlerinin heyelan riski sebebiyle evlerini terk etmelerini istemiştir. Hali hazırda ilçede faal halde bulunan mermer ocağı sayısı 98, ÇED sürecinde olup faaliyete geçecek ocak sayısı 61, ÇED sürecindeki ocak sayısı 48, yeni ihale edilecek alan sayısı ise 49, arama ruhsat talebi olan ocak sayısı ise 6 olarak görülmektedir.

Bu bağlamda;

1. Sütçüler ilçesinde yeni kabullerle birlikte önümüzdeki süreçte toplamda 262 mermer ocağının faaliyet göstereceği doğru mudur?

2. Hayvancılığın bitirildiği ilçede şimdi seracılık da bitirilirse, ilçe tamamen mermer ocaklarının insafına bırakılmış olmayacak mıdır? Çevreden sorumlu Bakanlığınız, ruhsattan sorumlu Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile konuya ilişkin bir çalışma yapmakta mıdır, yapacak mıdır?

3. Bakanlığınız tarafından 7/70884 Esas Sayılı Yazılı Soru Önergesine verilen yanıtta; "Isparta Valiliğince oluşturulan Madencilik Faaliyetleri İnceleme ve Denetleme Komisyonu tarafından 01.09.2016 tarihinde, Isparta İli, Sütçüler İlçesi, Yeşilyurt Köyü adresinde, Özçınar Elekt. Malz Mad. Tur. Tic. Ltd. Şti. uhdesindeki Mermer Ocağında gerçekleştirilen denetimde, Çobanlar

Mermer Mad. Tur. Tic. ve İnş. AŞ. tarafından rödovans sözleşmesinde belirtilen koordinatlar ile ruhsat sahasının dışına paşaların atıldığına tespiti üzerine, Isparta Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü idari para cezaları uygulayarak firmaların ruhsat sahasındaki faaliyetlerinin durdurulmasına karar vermiştir. Bunun üzerine faaliyet durdurma işleminin iptali istemiyle açılan davada Isparta İdare Mahkemesi, işlemin iptaline karar vermiştir. Ardından Isparta Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü bu karara itiraz etmiş, Konya Bölge İdare Mahkemesi 2. İdari Dava Dairesi istinaf başvurusunun reddine karar vermiştir. Bu karar sonrasında Isparta Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü bu kez Danıştay 6. Daire Başkanlığına temyiz başvurusunda bulunmuş, Danıştay da istinaf başvurusunun reddi kararının bozulmasına ve dosyanın yeniden bir karar verilmek üzere Konya Bölge İdare Mahkemesine gönderilmesine 17.09.2020 tarihinde karar vermiştir. Bahse konu ruhsat sahasındaki işletmelerin faaliyetlerinin durdurulması işlemine ilişkin mahkeme süreci devam etmektedir. " denilmiştir. Dava süreci devam ederken bu işletmelerin ÇED Olumlu Kararı alınuncaya kadar ÇED başvurusu yapılan yeni alanda herhangi bir işlem yapıp yapmadığı denetlenmiş midir? Denetlenmediyse bunun nedeni nedir? Dava takibi yeterli midir?

4. Yine Bakanlığınız tarafından 7/70884 Esas Sayılı Yazılı Soru Önergesine verilen yanıtta; Isparta İli, Sütçüler İlçesi, Yeşilyurt Köyü Mevkiinde, 64018 ruhsat nolu sahada faaliyet gösteren Karmersan Mermer İnş. Malz. Nak. Tic. ve San. AŞ. tarafından kullanılan pasa döküm sahasından kopan kaya parçalarının ve paşaların faaliyet alanının yakınında bulunan seraların bulunduğu alana düştüğünün belirtildiği 27.03.2019 tarih ve 1900783780 sayılı ÇİMER şikayetine istinaden, Isparta Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü teknik personellerince mermer ocağı ve çevresinde 15.11.2019 tarihinde incelemelerde bulunulmuş olup, ocak sahasındaki pasa döküm alanıyla ilgili olarak, bu alana dökülecek paşanın/molozların yuvarlanarak yerleşim alanları için can ve mal güvenliği açısından tehlike arz etmeyecek şekilde, gerekli tüm güvenlik tedbirlerinin alınması için İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğüne ve İl Özel İdaresi Ruhsat ve Denetim Müdürlüğüne bildirilmiştir. Isparta İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü incelemeleri sonucunda kendilerini ilgilendiren bir durum ve yapılacak bir işlem bulunmadığını belirtmiştir. Isparta İl Özel İdaresi ise incelemeleri sonucunda, Karmersan firmasına arazinin zemini ve pasa alanı ile ilgili hazırlatılan Bilimsel Teknik Rapor'a göre zeminde kayma olduğunun tespit edildiği, raporda belirtilen alınması gereken önlemler çerçevesinde, "Heyelan Bölgesi Önleme Çalışmaları "projesi için Isparta Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne başvuru yapıldığını ifade etmiştir. İlgili müdürlük de projeye ÇED Yönetmeliği Kapsam Dışı görüşü vermiş, pasa yuvarlanmaları ve pasa alanındaki kaymalarla ilgili olarak söz konusu projenin iş ve işlemlerini Isparta İl Özel İdaresi tarafından yürütüldüğünü belirtmiştir.

ÇİMER'e yapılan başvurunun üzerinden yaklaşık 10 ay geçtikten sonra, Isparta Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğümüz, Isparta İl Özel İdaresi, AFAD ve Orman Bölge Müdürlüğü ekiplerince yerinde yapılan incelemeler yapmıştır. Bunun neticesinde daha önce jeolojik açıdan heyelan alanı olduğu bilinen yerleşim alanında, mermer işletmesinin faaliyetlerine bağlı olarak kaymanın hızlandığı tespit edilmiştir. Bu durumun yerleşim alanında can ve mal güvenliği açısından oluşturduğu risklerin ortadan kaldırılabilmesi için de Isparta İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü tarafından evlerin tahliyesine ilişkin gerekli iş ve işlemler başlatılmıştır." denilmektedir.

Buradaki yerleşim alanının jeolojik açıdan heyelan alanı olduğu bilinmesine karşın, burada yaşayan insanların evlerinin, seralarının, ahırlarının başlarına yıkılacağı tehlikesi bilinmesine karşın mermer ocağı faaliyetine neden izin verilmiştir? Faaliyete izin verenler hakkında herhangi bir işlem başlatılmış mıdır, başlatılacak mıdır?

5. Bakanlığınızın Türkiye genelindeki denetimler sonucu madencilik faaliyetlerinin doğal hayattaki tahribatı, çevre kirliliğine etkisi, tarım ve hayvancılığa yönelik olumsuz etkisi gibi başlıklarda hazırlamış olduğu herhangi bir raporu var mıdır? Ülkedeki madencilik faaliyetlerinin çevreye etkilerinin karşılaştırmasını nasıl yapmakta ve hangi yörelerde hangi madencilik faaliyetinin yapılmasına, hangisinin devamına ve hangisinin sona erdirilmesine nasıl karar verilmektedir? Konuya dair herhangi bir sistemsal yaklaşımınız var mıdır?

CEVAPLAR:

Bakanlığımızca Çevrimiçi ÇED Yönetim Sistemine geçilen 2013 yılından itibaren Isparta İli Sütçüler İlçesi sınırları dahilinde 17 adet Mermer Ocağı faaliyetine “ÇED Olumlu”, 94 adet Mermer Ocağı faaliyetine ise “ÇED Gerekli Değildir” kararı verilmiştir. Ayrıca 5 adet Mermer Ocağı projesinin ÇED süreci Bakanlığımızda, 7 adet Mermer Ocağı projesinin ÇED süreci ise Isparta Valiliğinde devam etmektedir. Toplam 111 projenin ÇED süreci tamamlanmış, 12 adet projenin ÇED süreci devam etmektedir.

Madencilik faaliyetlerinin ruhsatlandırma süreçleri Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı görev, yetki ve sorumluluğunda bulunmakla birlikte Çevresel Etki Değerlendirme süreci başlamadan önce işletme ruhsatları düzenlenmektedir.

Madencilik projeleri ÇED süreçlerinde Bakanlığımızca oluşturulan İnceleme-Değerlendirme Komisyonunda Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Su Yönetimi Genel Müdürlüğü, Meteoroloji Genel Müdürlüğü, Orman Genel Müdürlüğü, Karayolları Genel Müdürlüğü ilgili Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü, Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü, Su ve Toprak Yönetimi Daire Başkanlığı, İlgili Belediye Başkanlığı, ilgili Valiliğe bağlı Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, İl Sağlık Müdürlüğü, İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü İl Özel İdaresi/Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı ve proje bazında komisyona dahil edilmesi gereken diğer kurum/kuruluşlar komisyon üyesi olarak yer almaktadır.

Dolayısıyla her madencilik projesinin ÇED sürecinde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü görev, yetki ve sorumluluk alanlarında komisyon üyesi olarak görüş bildirmektedir. Ancak maden sahalarının ruhsatlandırılması sürecinde Bakanlığımız (komisyon üyesi, görüş bildirme vb) görev almamaktadır.

Isparta Valiliği (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü) tarafından konu alanda yapılan denetim neticesinde idari para cezası ve faaliyet durdurma işlemi uygulanmış ancak uygulanan faaliyet durdurma işlemi Isparta İdare Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir. Ardından Isparta Valiliği (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü) Konya Bölge İdare Mahkemesi'ne istinaf başvurusunda bulunmuş ancak Konya Bölge İdare Mahkemesi istinaf başvurusunun reddine karar vermiştir. Bu karar sonrasında Isparta Valiliği (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü) bu kez Danıştay 6. Daire Başkanlığı'na temyiz başvurusunda bulunmuştur. Danıştay Konya Bölge İdare Mahkemesinin istinaf başvurusunun reddi kararının bozulmasına karar verdiğiinden dosyanın tekrar görüşülmek üzere Konya Bölge İdare Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 28. Maddesi gereği İdare olarak söz konusu mahkeme kararlarını tebliğinden itibaren otuz gün içerisinde uygulamamız yasal zorunluluktur. Dolayısıyla faaliyeti durdurma işleminin Mahkeme tarafından iptal edilmesine müteakip otuz gün içerisinde faaliyetin başlanmasına Mahkeme Kararı gereği izin vermek zorunluluktur.

Bakanlığımız (Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü) <https://ced.csb.gov.tr/> web sayfasında yayınlanan "ÇED Kararları" başlığında Bakanlığımız tarafından verilen "ÇED Olumlu", "ÇED Olumsuz" ve "Mevzuattan İade/İptal" edilen projelere ait bilgiler ile Resmi İstatistik Programı kapsamında hazırlanarak her yıl güncellenen ve yine <https://ced.csb.gov.tr/> web sayfasında yayınlanan ÇED İstatistikleri Raporunda "1993-2020 Dönemlerini içeren ÇED Kararlarının Sektörel Dağılımı, ÇED Olumlu Karar Sayılarının İllere ve Yıllara Göre Dağılımı, ÇED Gerekli Değildir Karar Sayılarının İllere ve Yıllara Göre Dağılımı" bilgileri ile yine web sayfasında yayınlanan İl Çevre Durum Raporlarında yıllık bazda hazırlanan; ait olduğu İl'in çevresel durumuna ve yürütülen çalışmalara dair veri ve bilgiler içeren kapsamlı bilgiler yer almaktadır.

Madencilik faaliyetlerinin çevresel etkileri toz, gürültü, patlatma vb. olarak sıralanabilir. Bu etkiler modelleme ve ölçümlerle tespit edilerek kanun ve yönetmelikler kapsamında ÇED süreçleri içerisinde, Yönetmeliğin 8. maddesi gereğince ilgili kurum ve kuruluşlardan oluşan bir İnceleme-Değerlendirme Komisyonu tarafından değerlendirilmektedir. ÇED Prosedüründe sunulan tüm rapor, dosya ile diğer tüm bilgi ve belgeler ile yöre halkından gelen şikâyet ve öneriler bu komisyon tarafından incelenip değerlendirilmekte, Bakanlığımızca da bu komisyon tarafından yapılan inceleme ve değerlendirmeye göre ÇED Yönetmeliği kapsamında karar verilmektedir. Ülkemizdeki tüm madencilik faaliyetlerinin ÇED İzleme ve Kontrol Denetimlerinin yapılması ve 3'er aylık periyotlarla raporlanması hususunda İl Müdürlüklerimiz talimatlandırılmıştır.

Söz konusu sektöre ilişkin 2019 yılında 4977, 2020 yılında 3948, 2021 yılında 1247 denetim gerçekleştirilmiştir. Yapılan denetimler neticesinde Çevre Kanunu'na aykırı faaliyet gösterdiği tespit edilen 2019 yılında 347 tesise toplam 20.111.060,94 TL, 2020 yılında 349 tesise toplam 16.244.297,96 TL ve 2021 yılında 121 tesise toplam 5.431.388,03 TL idari yaptırım uygulanmıştır. Ayrıca bahsedilen hususlar ile ilgili denetim ve kontroller ÇED mevzuatı açısından Bakanlığımız ve Valiliklerce (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü) her yıl rutin olarak yapılmaktadır.

Madencilik faaliyetlerinin devam etmesi, sona ermesi hangi yörede hangi madenin çıkarılmasının uygun olduğuna dair yetki ruhsat hukukuna bağlı olup, ruhsat hukuku ile ilgili tüm iş ve işlemler Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü yetkisindedir.